

Съфинансирано от
Европейския съюз

ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА 2021 – 2027 г.”

Главна дирекция “Оперативна програма околна среда”
ope@moev.government.bg

КОМЕНТАРИ, БЕЛЕЖКИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА ЧЛЕНОВЕТЕ И НАБЛЮДАТЕЛИТЕ НА КН НА ПОС 2021-2027 г.
ПО ПРОЕКТА НА ДНЕВЕН РЕД И МАТЕРИАЛИТЕ ЗА ПЪРВОТО ЗАСЕДАНИЕ, 02.12.2022 г.

ЧЛЕН/НАБЛЮДАТЕЛ НА КН НА ПОС 2021-2027 Г.	ПРЕДЛОЖЕНИЕ	СТАНОВИЩЕ НА УО
ПРОЕКТ НА ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА РАБОТА НА КН НА ПОС 2021-2027 г.		
УО на ПОС 2021-2027 г.	В изпратения за обсъждане от ЦКЗ проект на изменение на <i>Постановление № 302 на Министерски съвет от 29.09.2022 г. (ПМС № 302/2022 г.) за създаване на Комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от ЕФСУ, за програмен период 2021- 2027 г., в чл. 12, ал. 1 се предлага точка 21, която по същество добавя нова функция на Комитетите за наблюдение на програмата/програмите с текст: „разглежда и одобрява предложение до Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз за проекти, финансирани по съответната програма, за които да бъдат приложени Пактове за почтеност;“. В тази връзка в изготвения проект на Вътрешни правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г., УО предлага в чл. 3, ал. 2 да се добави нова точка 21 със същия текст и следващите две точки се преномерират на 22 и 23.</i>	Отразено в проекта на Вътрешни правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г.

Българска Стопанска камара	Необходима е корекция във формуляра на декларация за информираност, липса на конфликт на интереси и безпристрастност в частта „Приложение към чл. 17, ал. 6 от <i>Вътрешните правила за работа на КН на ПОС 2021- 2027 г.</i> “ -, декларацията е изискуема по ал.6, но на чл.18.	Отразено в проекта на декларация за информираност, липса на конфликт на интереси и безпристрастност (приложение към Вътрешните правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г.
Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за общественополе зна дейност, „работещи в сферата на опазване на околната среда“: БАКЕП, ВВФ, АРИР Враца	1.1 Предлагаме в чл. 3, ал. 2 да се добави текст, свързан с функциите на КН да одобрява предложения за изменения на програмата, свързани с пренасочване на средства към други фондове и програми. Текстът може да се добави в чл. 3, ал. 2, т. 14. Мотивите ни са свързани с това, че във функциите на КН е препоръчително ясно да се посочи, че на одобрение от КН подлежат всички бюджетни изменения на програмата, а не само вътрешните преразпределения на средства по приоритетите на програмата. Пример за такива пренасочвания са решения от програмен период 2014-2020 за мерки за борба с пандемията от COVID-19 и за подкрепа на бежанците от Украйна във връзка с продължаващата военна обстановка.	Чл. 3, ал. 2, т. 14 от проекта на Вътрешни правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г. постановява, че във функциите на КН е да „одобрява предложения за изменения на програмата, включително за преразпределение на средства по приоритетите на програмата“. Записът предполага всички случаи на изменения на програмата през програмния период, които не е възможно изчерпателно да бъдат изброени във Вътрешните правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г. и изрично посочва „включително за преразпределение на средства по приоритети на програмата“, което е предвидено от законодателя в чл. 12, ал. 1, т. 14 от ПМС № 302/2022 г. В тази връзка предложението не се приема.

	<p>1.2 Във връзка с текста на чл. 8, ал. 19, предлагаме да се предвиди възможност членовете на групите ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 3, т. 12 и ал. 4 от ПМС № 302/2022 да изразяват отделни становища относно дейността на КН. Това може да стане чрез включването на допълнителна алинея в чл. 8 със следния текст „Членовете на групите юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност по чл. 13, ал. 3, т. 12 и ал. 4 от ПМС № 302/2022 могат да изразяват отделни становища по въпросите, разглеждани от КН и взетите решения“. Аргументите ни са свързани с това, че в процеса на работа е възможно организациите - членове на групите ЮЛНЦ, да поддържат различни позиции по някои въпроси. Тъй като групите ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 3, т. 12 и ал. 4 от ПМС № 302/2022 не са обособени в единни юридически лица, липсва механизъм за вземане на единно решение в случай на противоположни становища на техните членове. Гласуването на решенията ще се извършва съгласно чл. 8, ал. 10 и 11 от Вътрешните правила.</p> <p>1.3. Предлагаме броят на редовните заседания на КН по чл. 12, ал. 1 да се увеличи на две заседания годишно.</p>	<p>УО изразява следното становище по отправеното предложение:</p> <p>Чл. 8, ал. 19 е включен в проекта на Вътрешни правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г. в съответствие с нормативната разпоредба на чл. 21, ал. 3 от ПМС № 302/2022 г.: „Членовете на Комитета за наблюдение на програмата по чл. 13, ал. 3, т. 11 и т. 12 и ал. 4 координират с групите организации, които са ги излъчили, становищата си по въпросите, разглеждани от комитета и им предоставят информацията относно дейността на комитета за наблюдение на програмата“. Законодателят е предвидил процеса на координиране преди изразяване на становище на ЮЛНЦ за общественополезна дейност относно разглежданите въпроси в КН, тъй като представителите в Комитета от конкретните групи ЮЛНЦ за общественополезна дейност по чл. 13, ал. 3, т. 11 и ал. 4 от ПМС № 302/2022 г. са определени в качеството на общи представители в КН за конкретна група ЮЛНЦ чрез Процедурата за избор на ЮЛНЦ за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на КН (Раздел II на Приложение № 2 към чл. 5, ал. 3 и чл. 15, ал. 3 от ПМС № 302/2022 г. В тази връзка при необходимост конкретната група ЮЛНЦ за общественополезна дейност може вътрешно да определи процеса/реда за координиране на становищата си. В тази връзка предложението не се приема.</p> <p>Чл. 12, ал. 1 от проекта на Вътрешни правила за работа на КН на ПОС 2021-2027 г. е в съответствие с предвидения минимален брой заседания на КН,</p>
--	---	---

	<p>Предходните програмни периоди доказаха положителното значение и приноса на дискусиите по време на присъствените заседания на Комитетите по наблюдение на всички оперативни програми, поради което считаме за удачно заседанията на КН да се провеждат поне два пъти годишно.</p>	<p>регламентиран в чл. 38, т. 3 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, чл. 16, ал. 1 от Закон за управление на средствата от Европейски фондове при споделено управление и чл. 19, ал. 1 от ПМС № 302/2022 г. Чл. 12, ал. 1, второ изречение предвижда провеждането и на извънредни заседания на КН, за които максимален брой не е определен (в зависимост от необходимостта) Проведените 17 бр. заседания и 25 бр. писмени процедури за неприсъствено вземане на решения на КН на ОПОС 2014-2020 г. даде възможност за ползотворно сътрудничество с всички партньори на програмата в рамките на Комитета. В тази връзка предложението не се приема.</p>
<p>ПРОЕКТ НА ИЗМЕНЕНИЕ НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2014-2020 г.</p>		
<p>МОСВ – Дирекция „Управление на водите“</p>	<p>По отношение на предлаганото изменение на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.”, по-конкретно по отношение на фазирането на шест ВиК проекта от ОПОС 2014-2020 г., прехвърлянето им за изпълнение по програма „Околна среда” 2021 – 2027 г. и предоставената „Обосновка на предложение на Управляващия орган за изменение на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.” на основание чл. 30 (1) от Регламент (ЕС) №</p>	<p>Съгласно т. 5 от Приложение II на Регламент (ЕС) 1303/2013 „В надлежно обосновани случаи като значителни промени в икономическите, екологичните и свързаните с пазара на труда условия в дадена държава-членка или регион, и в допълнение към измененията, произтичащи от промените в отпускните за даден приоритет средства, тази държава-членка може да предложи етапните цели и целите да бъдат</p>

	<p>1303/2013“, дирекция УВ, счита че обосновката за изпълняваните ВиК проекти по ос 1 „ВОДИ“ не включва достатъчно основания за фазиране на проектите и необходимостта от удължаването на срока за изпълнение на дейностите, като следва да се допълни с конкретни причини за всеки един проект поотделно и с новите срокове за приключване на дейностите за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО.</p> <p>Дирекция УВ счита за необходимо средствата, които няма да бъдат усвоени по тези проекти да бъдат предоставени за изпълнение на други дейности с цел изграждане на канализационна инфраструктура и предлага тези средства да се разходват в рамките на същата ос, а не да се прехвърлят в друга ос. С това ще се намали риска от налагане на санкция от неизпълнение на изискванията на Директива 91/271/ЕИО, както за агломерациите над 10 000 е.ж. по стартиралата през 2017 г. процедура по нарушение, така и за агломерациите между 2000 и 10 000 е.ж., които не са в съответствие с изискванията на директива 91/271/ЕИО и за които също сме в нарушение на изискванията и подлежим на санкция.</p> <p>Също така, при фазиране на шест ВиК проекта и прехвърлянето на дейностите в ПОС 2021-2027 следва да се предвиди увеличаването на финансовите средства по ос „ВОДИ“ на ПОС 2021-2027, тъй като при определянето на бюджета по оста на етап проект на програмата не са взети предвид тези дейности.</p> <p>От една страна прехвърлянето на дейности, напр. по канализационната система на агломерация Карнобат, в т.ч. и ПСОВ Карнобат и дейности по канализационната система на агломерация Пловдив, втората по големина агломерация в България и др., удължават периода, в който тези приоритетни агломерации продължават да са в несъответствие и поставят държавата под голям риск предвид Процедурата по</p>	<p>преразгледани в съответствие с член 30 от настоящия регламент“. Същевременно съгласно точка 5 от параграф 4 на Насоките на ЕК за приключването на оперативните програми, приети за подпомагането по линия на Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство (2014-2020 г.) изменение в индикаторите не се препоръчва „освен в случаите, когато преразглеждането се дължи на промени в отпуснатите за даден приоритет средства или на поетапно изпълнение на определени операции“.</p> <p>В този смисъл представената обосновка изцяло съответства на допустимите хипотези за изменение на индикатори по оперативни програми в края на периода за допустимост на разходите.</p> <p>Основните предизвикателства пред ВиК проектите, както многократно е представяно от страна на Управляващия орган, са свързани с бавните административни и съгласувателни процедури, процедурите по устройствено планиране и забавянето в провеждането на обществените поръчки, основно заради продължителни обжалвания на различни инстанции.</p> <p>По отношение на новите срокове за приключване на дейностите за постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, същите ще бъдат определени при дефиниране на конкретния обхват на втората фаза от проекта. На този етап бенефициентите предприемат всички необходими действия за реализиране в максимален обем на проектните дейности до 31.12.2023 г.</p> <p>По отношение на предложението средствата, които не бъдат усвоени по тези проекти да се разходват в</p>
--	--	--

	<p>нарушение на изискванията на Директива 91/271/ЕИО, която е в предсъдебна фаза.</p> <p>От друга страна в резултат на включването на нови дейности, вече планираните дейности за шестте ВиК оператора може да останат без достатъчно финансиране, а канализационни системи в несъответствие към момента, при неизпълнение на необходимите дейности, може да останат в несъответствие и съответно в обхвата на Процедурата по нарушение. Обръщаме внимание, че от текущите резултати по Проекта за разработване на РПИП за 6 консолидирани територии не е представена необходимата обосновка за невключване на дейности по изграждане на канализационна система в агломерации, в които не е постигнато съответствие, напр. Габрово, Трявна, Попово, Етрополе, Хасково, Харманли, Свиленград, Левски, Белене, Кнежа, Велико Търново, Горна Оряховица, Свищов, Павликени. В тази връзка не следва да бъдат приемани като окончателни резултатите за идентифицираните приоритетни дейности в новоразработваните 6 РПИП и съответно прогнозните финансови средства за изпълнението на бъдещите проекти.</p>	<p>рамките на същата ос, а не да се прехвърлят в друга ос, обръщаме внимание, че в проекта на изменение на ОПОС 2014-2020 г. не се прави предложение за прехвърляне на средства между приоритетните оси. Всички освободени средства от тези проекти ще се насочат за индексирание на дейностите за СМР по проектите за ВиК в рамките на приоритетна ос 1 на програмата.</p> <p>Коментарът, че „С това ще се намали риска от налагане на санкция от неизпълнение на изискванията на Директива 91/271/ЕИО, ... и за агломерациите между 2000 и 10 000 е.ж. ...“ е нерелевантен, тъй като инвестиции в агломерации с между 2 000 и 10 000 екв.ж. са недопустими по програмата както за програмен период 2014-2020 г., така и за програмен период 2021-2027 г. Обръщаме внимание, че в случай че с коментара се визират нови инвестиции в агломерациите с над 10 000 е.ж., такива са неприложими предвид оставащия срок до края на периода за допустимост на разходите – обявяване на процедура през 2023 г. гарантирано ще доведе до невъзможност за реализация на подобен проект, предвид необходимите срокове за провеждане на обществени поръчки, извършване на дейностите на терен и финални разплащания въз основа на актове за въвеждане в експлоатация на обектите.</p> <p>По отношение на коментара, че „при фазиране на шест ВиК проекта и прехвърлянето на дейностите в ПОС 2021-2027 следва да се предвиди увеличаването на финансовите средства по ос „ВОДИ“ на ПОС 2021-2027, тъй като при определянето на бюджета по оста на етап проект на програмата не са взети предвид тези дейности“, констатацията е невярна. Тези дейности са</p>
--	---	---

		<p>взети предвид при програмирането на приоритет 1 „Води“ на ПОС 2021-2027 г., включително по отношение на бюджетната рамка. Дейностите по отношение на фазираните проекти са представени в рамките на Тематичната работна група още през м. март 2022 г. и по така направените предложения за допълнение на допустимите мерки няма коментари от страна на дирекция Управление на водите в МОСВ.</p> <p>По отношение на коментара, че „в резултат на включването на нови дейности, вече планираните дейности за шестте ВиК оператора може да останат без достатъчно финансиране“, обръщаме внимание, че за т.нар. фазиране на проекти в рамките на ПОС 2021-2027 г. има обособен нарочен бюджет. Същият е дефиниран още на етап програмиране и той е различен от бюджета за бте нови бенефициента, новоконсолидираните ВиК оператори. В случай че при настоящата мобилизация на операторите с проекти, планирани за фазиране, реализацията на I етап надхвърли като финансово изпълнение настоящите прогнози, освободеният ресурс по приоритет 1 Води на ПОС 2021-2027 ще бъде насочен към проектите на тези 6 бенефициента.</p>
Агенция „Пътна инфраструктура“	<p>Предлага намаляване на целевата стойност на показател 4.4 „Укрепени свлачища“ по приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ от 80 на 40 хектара, включено в проекта на изменение на Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 да отпадне. Отчитайки голямото социално-икономическо значение на проекта за постигане на цялостен стабилитет в свлачищния регион и укрепване на най-големия жилищен квартал в гр. Своге, АПИ потвърждава своя ангажимент за съвместно финансиране и завършване на обекта в необходимия по програмата срок.</p>	<p>Приема се.</p>

**ПРОЕКТ НА ИНДИКАТИВНА ГОДИШНА РАБОТНА ПРОГРАМА (ИГРП)
НА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2021–2027 г. ЗА 2023 г.**

Юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) за общественополезна дейност, „работещи в сферата на опазване на околната среда“: БАКЕП, ВВФ, Арир Враца

Да се обмисли поставяне на **по-дълги крайни срокове /повече от 3 месеца/** за подаване на проектни предложения за процедури, които предвиждат инфраструктурни проекти, или алтернативно да се определят няколко срока за прием на проектни предложения. Предложението ни произтича от опита от предходния програмен период с изисквания за висока степен на проектна готовност, която често зависи и от административни процедури извън контрола на бенефициентите. Примери за такива процедури са „Изграждане на ВиК инфраструктура за 7 ВиК оператора“ и „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“

По отношение на приоритет Води, предложението не се приема. Опитът от програмен период 2014-2020 г. показва, че всяко допълнително забавяне рефлектира негативно върху последващото изпълнение на проектите. Допустимите бенефициенти са предефинирани още при възлагането на разработването на бте Регионални прединвестиционни проучвания за техните територии. С тях се работи и към настоящия момент, като се предоставя подкрепа както чрез двете отговорни структури – МРРБ и ВиК Холдинга, така и от УО на програмата, от Европейска инвестиционна банка и от инициативата на ЕИБ – Джаспърс.

По отношение на приоритет Отпадъци, предвиденият период за кандидатстване по „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ е 6 месеца. Допълнително удължаване на този срок ще постави под риск изпълнението на проектите и няма да осигури възможност на общините да съобразят нормативно регламентирания срок за задължително разделно събиране на биоотпадъците след края на 2023 г. На всички 265 общини в Р България е предоставена писмена актуална информация от м. август 2022 г. за възможностите за финансиране на дейности по управление на отпадъците чрез ПОС 2021-2027 г. Предстои активна работа с общините още от етапа на подготовка на условията и изискванията към насоките за кандидатстване по предстоящите за обявяване процедури с цел за

		успешната и навременна подготовка на проектите им предложения
	<p>По процедурата „Мерки за изграждане, разширяване и/или надграждане на общински/регионални системи за разделно събиране и рециклиране на биоразградими отпадъци“ е препоръчително да се дефинират още на този етап конкретните допустими кандидати /общини/, както това е направено за процедурите от ПО 1 и 4, с оглед на факта че тази процедура се планира да се обяви съвсем скоро - през първото тримесечие на 2023 г. Аргументът ни е свързан с това, че ИГРП служи като инструмент за планиране на подготовката на проектите от страна на бенефициентите и е препоръчително директното предоставяне на БФП да се конкретизира спрямо бенефициентите още на етапа на приемане на ИГРП. Като допустими кандидати за тази процедура са посочени „Общини от Регионални сдружения за управление на отпадъците (РСУО) по Приложение № 8 от Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028“, но не става ясно дали всички общини от това приложение ще бъдат допустими кандидати.</p>	<p>Не се приема. Общините от Регионалните сдружения за управление на отпадъците (РСУО) към Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г. са общо 236 от 48 РСУО. Всички тези общини поименно са информирани за възможностите за финансиране по Приоритет „Отпадъци“ на ПОС 2021-2027 г., включително и за тази мярка, писмено в края на м. август 2022 г. В писмото изрично е посочено, че общините могат да кандидатстват както заедно с останали общини от същото РСУО, така и поотделно, самостоятелно, за тази мярка. Предвид значителния брой общини, поименното изброяване на всички 236 общини от 48-те РСУО по Приложение № 8 на НПУО 2021-2028 г. е неработещо спрямо формата на ИГРП. Самият НПУО 2021-2028 г. е публично достъпен на интернет страницата на МОСВ и всеки би могъл да направи справка за това дали определена община е включена или не като част от съответното РСУО в приложенията към плана.</p>
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Предлага се в ИГРП за програма „Околна среда“ 2021-2027-2023 г., в колона №7 „Допустими кандидати“ думите „ВиК Перник“ следва да се заменят с „ВиК Сливен“	Приема се. Корекцията е извършена.
МОСВ-Дирекция ОЧВ	В проекта на Индикативна годишна работна програма за Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 – 2023 година (ИГРП – 2023 – ПОС 2021-2027), е заличена една от целите в	

	<p>Приоритет 5 „Въздух”. Относно процедура „Национални стратегически документи в сектор „Въздух“, дирекция ОЧВ е изразила становище да отпадне само предложеното през 2023г. разработване и/или актуализиране на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НППКАВ) 2018-2024г., но не и на Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ) 2020-2030г. Актуализирането на НПКЗВ е задължително да бъде направено до септември 2023г., съгласно изискването на чл.6 от Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО. Неизпълнението на това изискване е твърде вероятно да доведе до стартиране на нова наказателна процедура срещу страната.</p> <p>В допълнение към наше становище (Изх. №48-00-1025/29.11.2022г.) по проекта на документите, предвидени за разглеждане на горепосоченото заседание, дирекция ОЧВ, в рамките на своята компетентност, прави следното уточнение:</p> <p>Предлага в проекта на Индикативна годишна работна програма за Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 – 2023 година (ИГРП – 2023 – ПОС 2021-2027), относно процедура „Национални стратегически документи в сектор „Въздух“, да остане мярката за разработване и/или актуализиране на двете национални програми в сектор „Въздух“ – Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (НППКАВ) 2018-2024г. и Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ) 2020-2030г. Информация за времевата рамка за разработване/актуализиране на двете програми (дали и каква част от тях ще бъде изпълнена през 2023г.),</p>	<p>Приема се по принцип.</p> <p>Предложението ще бъде отразено в ИГРП 2023 г. след предлагане на обоснован бюджет, необходим за актуализацията само на НПКЗВ 2020-2030 г.</p>
--	--	---

	<p>както и за разпределението на средствата за всяка една от тях, ще бъде предоставена на ГД ОПОС след приключване на преговорите със Световна банка.</p>	
<p>МОСВ-Дирекция Управление на водите</p>	<p>По отношение на Индикативната годишна работна програма за 2023 г., обръщаме внимание, че не са предвидени проекти за актуализацията на ПУРБ и ПУРН за периода 2028-2033. Предлагаме при възможност през 2023 г. да стартира подготовката на проекти за актуализацията на двата плана, което е от ключово значение предвид вече генерираното закъснение.</p>	<p>Към настоящия момент двата планови документа за периода 2022-2027 г. не са налични, тъй като са в процес на разработване от Международната банка за възстановяване и развитие. В този смисъл предложението не може да бъде прието, поради факта, че на практика липсват документите, които подлежат на актуализация.</p>
<p>МОСВ-Дирекция НСЗП</p>	<p>По отношение на ИГРП за 2023 г. за приоритет 3 “Биологично разнообразие”, специфична цел RSO 2.7. „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“ :</p> <p>В т. 4 „Изпълнение на м. 46, 47, 48 и 49 от НРПД“ са представени допустимите дейности за изпълнение на посочените мерки от Национална приоритетната рамка за Натура 2000 (НРПД). При тях се констатира несъответствие между предвидените в НРПД необходими дейности за постигане на целите на предвидените мерки и дейностите планирани за процедурата в ИГРП.</p> <p>По конкретно мярка 46 „Подобряване на природозащитното състояние на горски природни местообитания чрез пилотни дейности: демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за устойчиво стопанисване на горите от местообитанията“ от НРПД, Приложение 1 включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за устойчиво стопанисване на горите от местообитанието, включително: измервания на лесовъдско-таксационните 	<p>Дейностите за обучения са допустими, доколкото същите попадат в разходно перо „разходи за мероприятия“. Същите са допълнени в ИГРП за 2023 г.</p>

	<p>показатели на насажденията; маркиране; извеждане и демонстриране на сечи в насаждения от различните типове природни местообитания. Въвеждането ще се извършва чрез провеждане на теренни обучения на лесовъди.</p> <p>- Демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за поддържане на състава на насажденията, включително: измервания на лесовъдско-таксационните показатели на насажденията; маркиране; извеждане и демонстриране на сечи в насаждения от различните типове природни местообитания с протичащи нежелани възобновителни процеси. Въвеждането ще се извършва чрез провеждане на теренни обучения на лесовъди.</p> <p>- Прилагане на лесовъдски практики (вкл. отгледни мероприятия) за поддържане на състава на насажденията. На хектар да се проведат две отглеждания за периода от 6 години. Да се покрият 15% от площта на горите в турнусна възраст. Отгледните дейности включват премахване на издънки и конкурентна растителност във възобновени участъци, с цел формиране на желания бъдещ състав.</p> <p>Мярка 47 „Подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания чрез пилотни дейности: демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики, насочени към поддържане на структури, устойчиви към големи природни нарушения“ предвижда:</p> <p>- Научни проучвания върху структурата на горите за устойчивостта им към големи природни нарушения и за възстановителния им потенциал.</p> <p>- Демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики, насочени към поддържане на структури, устойчиви към големи природни нарушения, включително: измервания на лесовъдско-таксационните показатели на насажденията; маркиране; извеждане и демонстриране на сечи в насаждения от различните типове природни местообитания, насочени към повишаване на адаптивните им възможности за преодоляване</p>	
--	--	--

	<p>на големи природни нарушения. Въвеждането ще се извършва чрез провеждане на теренни обучения на лесовъди.</p> <p>Мярка 48 „Подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания - пилотни дейности: демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за трансформация на издънковите гори в семенни“ включва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Демонстриране и въвеждане на лесовъдски практики за трансформация на издънковите гори в семенни, включително: измервания на лесовъдско-таксационните показатели на насажденията; маркиране; извеждане и демонстриране на сечи в насаждения от различните типове природни местообитания, насочени към превръщането им в семенни. Въвеждането ще се извършва чрез провеждане на теренни обучения на лесовъди. - Прилагане на лесовъдски практики (вкл. отгледни мероприятия) за трансформация на издънковите гори в семенни и за подобряване на състава. Извършване на няколко последователни отглеждания (осветления) във възобновени семенно участъци на издънкови гори. Отгледните сечи се извършват с цел премахване на издънки и конкурентна растителност. <p>Мярка 49 „Подобряване на природозащитното състояние на субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор, чрез проучвания и експериментиране на лесовъдски практики за успешно възобновяване на черния бор“ предвижда:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Научни проучвания върху възобновителния потенциал на естествени гори от черен бор при различни лесовъдски намеси и експериментиране на лесовъдски практики за успешно възобновяване на черния бор, в това число: измервания на лесовъдско-таксационните показатели на насажденията; маркиране; извеждане и демонстриране на сечи, насочени към предотвратяване на смяната на черния бор от широколистни дървесни видове. 	
--	---	--

	<p><u>Общо за всички мерки е изискването, че въвеждане на планираните в тях демонстрации се извършва чрез провеждане на теренни обучения на лесовъди.</u> Мерките са планирани за изпълнение на малки, моделни площи в определени природни местообитания и определени Натура 2000 защитени зони. Мерките целят научни изследвания и тестване на лесовъдски практики за постигане на най-добра степен на подобрение на съответните горски местообитания, включително приложимост на тези практики и научна оценка на резултатите. Поради това към тях са планирани и дейности за поддържане на състава на насажденията, някои от които са с конкретни изисквания. Например на хектар да се проведат две отглеждания за периода от 6 години. Да се покрият 15% от площта на горите в турнусна възраст и др.</p> <p>За тази процедура е необходимо дейностите по поддържане да бъдат обезпечени/гарантирани със срока на изпълнение на процедурата.</p> <p>По отношение на планираните бенефициенти предлагаме да бъдат съобразени със спецификата на процедурата, като основните действия за изпълнение по въвеждането на иновативните демонстрации са свързани с маркиране на определени дървета и правилната преценка за това. Този тип дейност се извършва от горските стопанства, като същите и лесничейте в последствие трябва да бъдат обучени за това.</p> <p>Като цяло процедурата не включва СМР дейности, които следва да отпаднат, както и дейности по провеждане на мероприятия. Препоръчваме допустимите разходи да бъдат специфицирани със съответните дейности в процедурата, а именно да се включат разходи за провеждане на обучения.</p> <p>Във връзка с примерните допустими дейности по процедурите за изпълнение на НРПД препоръчваме <u>еднакъв подход към всички</u> процедури. Считаме, че включените в процедура „Изпълнение на м. 46, 47, 48 и 49 от НРПД“ за</p>	<p>Във връзка с уточняване обхвата на мярката са добавени като допустими партньори и висши училища.</p> <p>Приема се, отразено е в ИГРП за 2023 г.</p> <p>Разходите за мероприятия са включени именно поради необходимостта от обучения. Обръщаме внимание, че функционалностите на ИСУН, както и през програмен период 2014-2020 г., не позволяват преформулиране на разходните пера, а дават възможност за избиране от падащо меню на предефинирани категории разходи. В този смисъл, предвид липсата на категория Разходи за</p>
--	--	---

	<p>разлика от останалите „Спомагателни дейности - изготвяне на анализи, проучвания, оценки, разработване и апробиране на методи и практики, разработване на документации за възлагане на обществени поръчки и др., осигуряване на юридическа експертиза и друга подкрепа“ е добре да се включат и за останалите процедури или да отпаднат от тази.</p> <p>По отношение на процедурата „Изпълнение на м. 46, 47, 48 и 49 от НРПД“ не става ясно какво поражда необходимостта от уточняване на размера на БФП на етапа на обявяване на процедурата. В допълнение, като <u>общ коментар за всички процедури</u>, свързани с НРПД отбелязваме, че размерът на БФП за проект не е уместно да бъде „Максималният размер на БФП за проект се равнява на максималния бюджет на съответната мярка, съгласно НРПД/сбора на максималните бюджети по всяка от планираните в проекта мерки, съгласно НРПД“ поради факта, че за да се покаже напредък в изпълнение на мерките, е необходимо всички дейности да се изпълнят в пълнота в съответните зони и местообитания. В НРПД <u>всички мерки са остойностени, като са посочени единични стойности на ха и обща стойност на мярката</u>, като тази стойност не препоръчваме да бъде надвишавана. В тази връзка следва стойностите, посочени в колона „Общ размер на БФП по процедурата (лв.)“ да бъдат коригирани и съобразени със планираните в НРПД стойности, като се отчитат различията в мерките за стойностите за консервационни дейности и тези за поддържащи мерки.</p>	<p>обучения, предложението не може да бъде прието.</p> <p>Допустима дейност „Спомагателни дейности“ е редактирана в ИГРП 2023 г., за да отговаря на дейностите по другите планирани процедури.</p> <p>По отношение на предложенията за бюджета, максималният размер на БФП за проектно предложение може да бъде дефиниран след предоставяне на данни от страна на дирекция НСЗП в МОСВ по отношение обхвата на проекта на всеки един от бенефициентите.</p>
ЦКЗ	<p>С оглед на обстоятелството, че в проекта на ИГРП за 2023 г. на ПОС 2021-2027 г. са заложили за обявяване значителен брой процедури за предоставяне на БФП-както чрез директно предоставяне, така и процедури чрез конкурентен подбор, следва Управляващият орган на програма да анализира дали разполага с необходимия административен</p>	<p>Управляващият орган разполага с необходимия административен капацитет за подготовка на планираните процедури и оценка на постъпилите проектни предложения.</p> <p>Предвид натрупания опит, амбицията на Управляващия орган е в началото на програмния</p>

	<p>капацитет да оцени качествено и в срок такъв сериозен обем от проектни предложения.</p> <p>В допълнение към гореописаното, както е известно следващата година се явява и последната като период на допустимост на разходите за ОПОС 2014-2020 г., което от своя страна предполага ангажиране на сериозен ресурс, вкл. човешки, за недопускане загубата на средства по старата програма и съответно за успешното и приключване, което от своя страна представлява допълнително предизвикателство.</p> <p>В Индикативната програма процедура „Изпълнение на м. 4 от НРПД“ е предвидено да бъде обявена през първото тримесечие на 2023 г., като крайният срок за подаване на проектното предложение е идентичен- първото тримесечие на 2023 г.</p> <p>Същевременно в общата информация по тази процедура е посочен краен срок за подаване на проектното предложение, <i>„...До 6 месеца след датата на обявяване на процедурата...“</i></p> <p>Препоръчваме подобни разминавания от техническо естество да бъдат изчистени.</p> <p>Сред индикативните допустими разходи по двете процедури са и тези за нематериални активи и разходи за персонал.</p> <p>Същевременно гореописаните два разхода не присъстват сред допустимите индикативни разходи по двете процедури в ИГРП за 2023 г. на ПОС 2021-2027 г.</p> <p>В тази връзка препоръчваме подобни разминавания от техническо естество да бъдат изчистени.</p>	<p>период да стартира възможно по-голям брой процедури. Този подход среща разбиране и подкрепа и от други заинтересовани страни, като например БАКЕП, НСОРБ и др., които го приветстват, предвид необходимото технологично време за подготовка и последващо изпълнение на инфраструктурните проекти.</p> <p>Приема се. Срокът е коригиран в проекта на ИГРП 2023 г.</p> <p>Приема се. Разходите са добавени в проекта на ИГРП 2023 г. по тези процедури.</p> <p>В допълнение, за да се съобразят функционалните характеристики на ИСУН по отношение на категориите разходи, допустимият разход по процедурите по приоритет 5 „Провеждане на информационни кампании на местно ниво“ са редактирани на „Разходи за организиране и участие в мероприятия“.</p>
--	---	---

ПРОЕКТ НА МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРА ЧРЕЗ ДИРЕКТНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ЗА ПО-ЧИСТ ВЪЗДУХ!“ И „ЗА ПО-ЧИСТ ВЪЗДУХ!“ (2) ПО ПРИОРИТЕТ 5 „ВЪЗДУХ“ НА ПОС 2021-2027 Г.

<p>МОСВ-Дирекция ОЧВ</p>	<p>В „Методология и критерии за оценка на проектни предложения по процедури чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „за по-чист въздух!“ и „за по-чист въздух!“ (2) по приоритет 5 „Въздух“ програма „Околна среда“ 2021-2027г.“, в т.І. Методология за оценка на проектни предложения, както и в ИГРП – 2023 – ПОС 2021-2027, като конкретни бенефициенти (за процедура „За по-чист въздух!“, съфинансирана от ЕФРР), са посочени и общините Ловеч, Шумен и Несебър.</p> <p>В тази връзка отбелязваме, че в „Обща информация за процедури чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „За по-чист въздух!“ и „За по-чист въздух!“ (2), Приоритет 5, Програма „Околна среда“ 2021-2027г., едно от задължителните изисквания за допустимост на етап „кандидатстване“ към бенефициентите е „общините с нарушено качество на въздуха, които попадат в обхвата на Решение на Съда на Европейския съюз по дело C-488/15 от 5 април 2017г. за неспазване на нормите за съдържание на ФПЧ₁₀ и неизпълнение на задълженията по Директива 2008/50/ЕО, с регистрирани превишения на среднодневните норми и/или средногодишната концентрация на ФПЧ, отчетени в периода 2017-2021г. и с действащи програми за качество на атмосферния въздух, одобрени от съответните общински съвети. Обръщаме внимание, че последната общинската програма за качество на атмосферния въздух на община Ловеч по смисъла на чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) е за периода 2016-2020г., и вече е изтекла. Съгласно данните от мониторинга на КАВ, в общината е постигнато съответствие по показател ФПЧ₁₀, през последните четири години (2018 –</p>	<p>Цитираните общини са потвърдили пред УО на ПОС 2021-2027 г., че работят по подготовката на актуализация и/или разработване на нова общинска програма за КАВ и към датата на кандидатстване ще имат одобрена програма от съответните общински съвети, въпреки липсата на нормативно задължение за актуализация на програмата за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по показател ФПЧ₁₀ съгласно чл.27 от ЗЧАВ.</p> <p>По отношение на коментара, че община Несебър е в съответствие с нормите за ФПЧ₁₀ от 2019г., а Шумен – от 2020г., следва да се има предвид, че допустимите кандидати в рамките на двете процедури са общини с превишения за периода 2017-2021 г. съгласно текста на одобрената от ЕК програма. Доколкото двете общини са имали превишения на средногодишните и/или среднодневни норми в периода между 2017 г. и 2019 г. / 2020 г. съответно, същите попадат в обхвата на допустимите кандидати.</p>
---------------------------------	--	---

	2021г.). Въз основа на това общината няма нормативно задължение за актуализация на програмата за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми съгласно чл.27 от ЗЧАВ. Относно общинските програми на общините Несебър и Шумен информираме, че периодът им на действие е до 2022г., като Несебър е в съответствие с нормите за ФПЧ ₁₀ от 2019г., а Шумен – от 2020г. Предвид регистрираните данни от началото на годината до момента, е твърде вероятно и през тази година тези общини да са в съответствие. В този случай за община Несебър и община Шумен също няма да имат нормативно задължение за актуализация на програмата за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми по показател ФПЧ ₁₀ съгласно чл.27 от ЗЧАВ.	
ПРОЕКТ НА МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОЦЕДУРА ЧРЕЗ ДИРЕКТНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА М. 4 ОТ НРПД“ ПО ПРИОРИТЕТ 3 „БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ“ НА ПОС 2021-2027 Г.		
ЦКЗ	В Индикативната програма процедура „Изпълнение на м. 4 от НРПД“ е предвидено да бъде обявена през първото тримесечие на 2023 г., като крайният срок за подаване на проектното предложение е идентичен- първото тримесечие на 2023 г. Същевременно в общата информация по тази процедура е посочен краен срок за подаване на проектното предложение,,...До 6 месеца след датата на обявяване на процедурата...“ Препоръчваме подобни разминавания от техническо естество да бъдат изчистени.	Приема се. Срокът е коригиран в проекта на ИГРП 2023 г.
МОСВ Дирекция НСЗП	1. По отношение на представената „Обща информация“ и „Методология и критерии за оценка“ по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Изпълнение на м.4 от НРПД“, приоритет 3, програма „Околна среда“ 2021-2027 г. -	Приема се частично. Нанесени са редакции в проекта на „Методология и критерии за оценка на проектно предложение по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „изпълнение на м.4 от НРПД“, Приоритет 3, Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.“, съобразно

	<p>В “Методология и критерии за оценка” за процедурата предлагаме критерий „№ 7 - За всички обществени поръчки, заложи в проектното предложение, е издадено решение за избор на изпълнител“ да отпадне. Дирекция НСЗП в процеса на кандидатстване ще представи своето проектно предложение, което подлежи на оценка от ПОС. При одобрението му дирекцията обявява обществена поръчка по реда на ЗОП и сформира екип за управление и за изпълнение на проекта. Екипът на одобреното проектно предложение, включващ необходимите експерти, разработва тръжна документация, технически спецификации и др. и стартира физическото изпълнение на дейностите. Провеждането на процедури на основание чл.114 от ЗОП (под условие) е рисково, тъй като след изтичане на тримесечния срок всяка от страните може да поиска прекратяване на договора без предизвестие. Важно е да се отбележи, че условията при които са обявени и проведени обществените поръчки, преди да бъде одобрено проектно предложение е рисково, тъй като по време на оценката му могат да настъпят промени в параметрите, които вече са заложен при провеждане на обществените поръчки, което ще доведе до прекратяване на процедурите и обявяването на нови. Не на последно място, параметрите на техническото оборудване заложи в техническите спецификации се променят много бързо и при неясното кога ще започна изпълнението на договорите може да настъпи промяна (тъй като офериранията техника може вече да не е налична или да е с променени характеристиките). От друга страна стои въпроса с инфлацията и динамичната промяна на цените, което обстоятелство може да доведе до отказ от изпълнение на договорите от страна на избрания изпълнител.</p> <p>По отношение на „Общата информация“ за процедурата, в част „Наименование на процедурата“ предлагаме текста да</p>	<p>допълнително проведени консултации с потенциалния бенефициент по процедурата.</p> <p>По отношение на наименованието на процедурата, обръщаме внимание, че никъде в м. 4 не се реферира към закупуване/осигуряване на моторни превозни средства. След проведена допълнителна консултация, формулировка на думите „техническо и логистично обезпечаване“ се заменят с „функционално обезпечаване“.</p>
--	--	---

	<p>се прецизира по следния начин: „Изпълнение на т. 3 от м. 4 от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021-2027 г.“. Това е необходимо, тъй като индикативният обхват на дейностите в мярката е по-широк от обхвата на така разписаната процедура. Мярка 4 предвижда финансиране на органите за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000, в т.ч.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Възнаграждения и командировъчни разходи за служителите на националната структура за управление на екологична мрежа (с изключение на звеното за управление на НПРД); 2. Възнаграждения и командировъчни разходи за служителите в органите за управление на Натура 2000 на регионално ниво. 3. Закупуване на оборудване и софтуер. 4. Изграждане на капацитет на служителите на националната структура и на органите за управление на Натура 2000, вкл. за мониторинг в хода на изпълнение на дейностите по заложените, в НПРД, мерки. 5. Разработване на каталог от мерки с доказан позитивен ефект върху състоянието на видовете и природните местообитания (научното звено на НПРД). <p>По отношение на целите и обхвата на процедурата е записано, че „процедурата ще подпомогне реализацията на реформата, заложена в Националния план за възстановяване и устойчивост на България за създаване на органи за управление на защитените зони от мрежата Натура 2000, чрез техническо и логистично обезпечаване. Процедурата обезпечава изпълнението на мярка 4 от Националната рамка за приоритетни действия на България“. С оглед на горепосоченото и липсата на логистично обезпечаване в индикативния обхват на мярка 4, предлагаме да се прецизира това описание, като отпадне „логистично обезпечаване“ и се</p>	
--	---	--

	<p>допълни, че се обезпечава изпълнението на т. 3 от мярка 4 от Националната рамка за приоритетни действия на България.</p> <p>В част „Дата на обявяване на процедурата“ в „Общата информация“ за процедурата да се добави текста „Първо тримесечие на 2023 г. , но не преди влизане в сила на ЗИД на ЗБР, с който се установяват органите за управление на Натура 2000“.</p> <p>В заключение трябва да отбележим, че Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021-2027 г. е „тематично отключващо условие“ за ЕФРР и КФ в Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, Приложение № IV „Тематични отключващи условия“ и е предпоставка за ефективно и ефикасно изпълнение на специфична цел „vii) засилване на биоразнообразието, “зелената” инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването“. Тематичните отключващи условия и тяхното изпълнение съгласно член 15, т.5 и т.6 на Регламента се проследяват и докладват към ЕК на всеки две години. Липсата на напредък в изпълнението на свързани със съответната специфична цел тематични условия, „могат да бъдат включени в заявленията за плащане, но не се възстановяват от Комисията, докато Комисията не информира държавата членка, че счита за изпълнено отключващото условие“.</p>	<p>По отношение на датата на обявяване, предложението се приема.</p> <p>Обръщаме внимание, че НРПД за Натура 2000 за периода 2021-2027 г. е единственото отключващо условие на държавата-член, за което няма процедурирано одобрение от Министерски съвет. В този смисъл същото не може да се счита за задължително за прилагане от страна на Управляващите органи. Съгласно чл. 15, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/1060 „...разходите по операции, свързани със специфичната цел, могат да бъдат включени в заявленията за плащане, но не се възстановяват от Комисията, докато Комисията не информира държавата членка, че счита за изпълнено отключващото условие...“. Същевременно в параграф 2 на същия член се уточнява, че „Отключващо условие се счита за изпълнено, когато са изпълнени всички свързани с него критерии“. Параграф 1 на същия член указва, че „В приложение IV се съдържат тематичните отключващи условия за ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд, и критериите, необходими за оценката на тяхното изпълнение“, а в Приложение IV четем, че критерият по отношение на НРПД за Натура 2000 е: „Введена е рамка за приоритетни действия съгласно член 8 от Директива 92/43/ЕИО, която включва всички елементи, изисквани от договорения от Комисията и държавите членки образец за рамката за приоритетни действия за периода 2021-2027 г., включително определянето на приоритетните мерки и прогноза за нуждите от финансиране“.</p>
--	---	---

		<p>В този смисъл, предвид факта, че е въведена Рамката (НРПД), отключващото условие се счита за изпълнено и съответно всички разходи по операции, свързани със специфичната цел могат да бъдат включени в заявления за плащане и съответно – възстановени от страна на Комисията.</p> <p>Следва да се има предвид, че на практика в рамките на документите – благоприятстващи условия за 2021-2027 г., са заложили инвестиции и от източници, различни от ЕФСУ, напр. държавен бюджет. В този смисъл не може да се очаква ЕК да поставя изискване в Общия Регламент за пълно изпълнение на тези документи, доколкото финансирането на включените в тях мерки не е изцяло обвързано с европейски средства.</p>
--	--	---